

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

про результати відвідування
Кельменецького районного суду Чернівецької області

20.01.2026

м. Чернівці, 2026 рік

I. Вступ

Для виконання функцій національного превентивного механізму (далі – НПМ) відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 19¹, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 20.01.2026 групою НПМ здійснено відвідування Кельменецького районного суду Чернівецької області (далі – суд).

Відвідування здійснювали наступні представники групи НПМ:

Ісопенко Ірина Юльянівна, представник Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини у Чернівецькій області (керівник групи НПМ);

Шевчук Олександр Вікторович, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

Лупу Аріна Віталіївна, представник громадської організації (регіональний координатор взаємодії з громадськістю Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини).

Суд знаходиться за адресою: вул. Сагайдачного, 39-А, с-ще Кельменці, Дністровський р-н, Чернівецька обл.

Керівництво суду:

Туржанський Володимир Васильович, голова суду;

Лопушанська Олена Олександрівна, керівник апарату суду.

Під час проведення відвідування суду відзначено, що керівництво суду забезпечило безперешкодний доступ до всіх приміщень суду. Групу НПМ під час моніторингового візиту супроводжувала керівник апарату суду Лопушанська Олена Олександрівна.

Об'єкт відвідування є судом першої інстанції, в якому розглядаються справи, віднесені процесуальним законодавством до його підсудності, а саме: цивільні, кримінальні, адміністративні справи, а також справи про адміністративні правопорушення у випадках та порядку передбачених процесуальними законами.

Організаційне та фінансове забезпечення діяльності суду здійснює Державна судова адміністрація України через Територіальне управління Державної судової адміністрації України у Чернівецькій області.

Суд розміщений в окремій двоповерховій будівлі (фото 1). У будівлі суду облаштовано три входи/виходи – основний (центральный), службовий (конвойний) та для маломобільних груп населення.

При вході до приміщення суду розміщується пост співробітників Служби судової охорони, що забезпечують пропускний режим та здійснюють реєстрацію відвідувачів суду, громадський порядок і захист усіх учасників судового

процесу. Наявна система відеонагляду та стаціонарний металодетектор арочного типу (фото 2).

Також групою НПМ з'ясовано, що на пості співробітників Служби судової охорони знаходиться медична аптечка для надання першої домедичної допомоги (фото 3).

У суді розміщено 2 зали судових засідань, одна з них використовується для розгляду кримінальних справ. Зала для розгляду кримінальних справ, знаходяться на другому поверсі суду. В ній розміщений бокс для обвинувачених (підсудних), засуджених з огорожею зі спеціального захисного скла (фото 4). В обох залах встановлені системи відеоконференцзв'язку для проведення судових засідань у режимі відеоконференції.

Вікна зали судового засідання для розгляду кримінальних справ заграбовані, що дозволяє забезпечити безпеку в суді та відповідає вимогам пункту 11 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах обвинувачених (підсудних), засуджених за вимогою судів, затвердженого спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68 (далі – Інструкція).

Конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених до суду здійснює Національна поліція України.

На час візиту в суді перебували двоє обвинувачених (підсудних), засуджених.

Попередні зауваження.

Попереднє відвідування групи НПМ здійснено 07.02.2024. За результатами попереднього відвідування НПМ встановлено: порушення прав осіб на гідні умови тримання, порушення права на професійну правничу допомогу, порушення права осіб на рівний доступ до правосуддя, порушення права на забезпечення безпеки в суді.

Слід зазначити, що станом на 20 січня 2026 року недоліки та порушення, виявлені за результатами попереднього відвідування, не усунуті.

II. ФАКТИ, ВИЯВЛЕНІ ПІД ЧАС ВІДВІДУВАННЯ

Порушення права на захист від катування або нелюдського чи такого, що принижує гідність, поводження або покарання (стаття 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, частина 1 статті 28 Конституції України).

1. Під час відвідування приміщень суду встановлено факт порушення вимог пункту 6.5.2. ДБН В.2.2-26:2010 Будинки і споруди. Суди, затверджені наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010

№175 (далі – ДБН В.2.2-26:2010), де визначено, що кількість камер для обвинувачених (підсудних), засуджених слід передбачати виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ. Беручи до уваги викладене, в зазначеному суді, де розташовано один зал судових засідань для розгляду кримінальних справ, має бути обладнано три камери. Натомість в суді взагалі відсутні камери для утримання обвинувачених (підсудних), засуджених. Обвинувачені (підсудні), засуджені очікують на судові засідання у стаціонарному загородженому боксі, що призводить до утримання обвинувачених(підсудних), засуджених протягом тривалого часу в неприпустимих умовах, відсутності вільного доступу до питної води та санітарної кімнати.

За таких обставин в суді не може забезпечуватись роздільне розміщення чоловіків і жінок, дорослих і неповнолітніх, а також інших осіб. Незабезпечення належними умовами обвинувачених (підсудних), засуджених призводить до порушення їх прав на гідні умови тримання під час перебування.

Порушення права на життя (стаття 2 Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод, стаття 3 Загальної декларації прав людини, стаття 27 Конституції України).

2. У порушення ст. 18¹ Кодексу цивільного захисту України в суді відсутнє найпростіше укриття, яке має забезпечувати можливість безпечного перебування населення від впливу небезпечних факторів, що виникають внаслідок надзвичайних ситуацій, воєнних дій або терористичних актів.

3. Установлено порушення вимог пункту 7.1.9 ДБН Суди та пункту 13 Інструкції, а саме: у приміщенні суду маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених не ізолюваний, оскільки обвинувачені (підсудні) засуджені частково конвоюються доступним для третіх осіб коридором, що призводить до порушення їх прав та прав оточуючих на безпеку.

4. У порушення пункту 14 Інструкції для спеціального автотранспорту варті та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), засуджених передбачено огорожена стоянка, однак у суді не забезпечено вільний під'їзд до неї.

5. У порушення вимоги Правил пожежної безпеки в Україні, затверджені Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 №1417, встановлено розміщення вогнегасників не у відповідності до пункту 3.10 Розділу V Правил пожежної безпеки в Україні, затверджених Наказом Міністерства внутрішніх справ України від 30.12.2014 №417, а у довільному порядку.

Порушення права на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України).

6. У порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 59 Конституції України, невідповідність вимог пункту 6.5.2 ДБН Суди, у приміщенні суду не обладнано кімнату для роботи

адвоката з обвинуваченими (підсудними), засудженими, що унеможливило реалізацію їх права на захист.

Окрім цього, зазначене порушення може стати причиною чергових звернень до Європейського суду з прав людини і виплатою Україною значних сум коштів в якості компенсації.

У справі «Фірстов проти Росії» (скарга № 67312/12) Європейський суд з прав людини констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у залі суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою у межах досяжності слуху. Таким чином, ЄСПЛ засвідчив порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Отже, проведення зустрічі адвоката із утримуваними особами у приватному порядку є необхідним для їх захисту від неналежного поводження.

Порушення права осіб з інвалідністю (стаття 21 Конституції України; статті 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю).

7. У порушення вимог пункту 5.2.1 Державних будівельних норм Інклюзивність будівель і споруд. Основні положення. ДБН В.2.2-40:2018 (далі – ДБН Інклюзивність), не зважаючи на наявність конструкції, яка використовується для маломобільних груп населення та кнопки виклику чергового біля входу до будівлі суду, такі особи не в змозі без сторонньої допомоги потрапити до суду внаслідок відсутності пандусу (фото 5).

8. У порушення вимог пунктів 8.4.2.3., 6.1.8 ДБН Інклюзивність, на вхідних дверях до суду відсутні контрастно забарвлені попереджувальні смуги, а на сходах усередині будівлі не облаштовано застережні тактильні смуги по ширині проходу (плити з конусоподібними випуклостями) або контрастне кольорове маркування для безпечного орієнтування та пересування. Крім того, доступ до приміщень суду, розташованих на другому поверсі, є фактично неможливим для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення через відсутність ліфта чи іншого підйомного механізму.

9. У порушення пункту 11.5 ДБН Інклюзивність, санітарно-гігієнічні приміщення суду не пристосовані для користування особами з інвалідністю та маломобільними групами населення, оскільки відсутні поручні та не забезпечено можливість безперешкодного доступу до санітарних приміщень для осіб, які пересуваються на кріслі колісному.

III. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України в Чернівецькій області, Кельменецькому районному суду Чернівецької області відповідно до компетенцій:

1. Вжити заходи щодо запобігання порушень, що призводять або можуть призводити до порушень прав людини.
2. Опрацювати питання щодо облаштування у будівлі суду найпростішого укриття.
3. Опрацювати питання щодо облаштування у суді камер для обвинувачених (підсудних), засуджених площею не менш ніж 4 м² виходячи з розрахунку три камери на один зал судових засідань для розгляду кримінальних справ, приміщення конвою і санітарних вузлів.
4. Створити для маломобільних груп населення відповідні умови доступу до приміщень суду.
5. Вжити заходів щодо обладнання окремої кімнати для роботи адвоката з підсудними (засудженими) згідно встановлених стандартів.
6. Забезпечити в суді ізольований маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених від камери до залу судових засідань.
7. Розмістити вогнегасники відповідно до вимог Правил пожежної безпеки в Україні.
8. Забезпечити вільний під'їзд до стоянки для спеціального автотранспорту варті та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), засуджених.

До звіту додаються: фотофіксація на 1 арк. в 1 прим.

Керівник групи НПМ

**Представник Уповноваженого
Верховної Ради України з
прав людини у Чернівецькій області**

Ірина ІСОПЕНКО

Фотофіксація

7

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

Фото 5

Фото 6

